

novog tzv. "varijabilnog identiteta" koji nameće globalni kapitalizam. Rezultati istraživanja pokazali su da ispitanici vide regiju upravo u toj napetosti između utjecaja tradicije i imperativa modernizacije. Autori zaključuju, s obzirom na to da prijelaz iz tradicije u modernizaciju nije moguć u čistom obliku, da je odmjereni suživot tradicije i modernizacije poželjna mogućnost, a novi, posttranzicijski, identitet trebao bi biti trajna dvosmjerna tranzicija u kojoj bi se našla dobra mjera utjecaja tranzicije na modernizaciju i obratno.

Krešimir Peračković

Znanstveni skup 10. MÜNCHENSKI DANI UREĐENJA ZEMLJIŠTA I RURALNOG RAZVITKA

Ruralni prostor – pastorče u državi gradskih regija!?

O ulozi i zadaći njemačkih Uprava za ruralni razvitak

10.-11. ožujak 2008., München, Njemačka

Ovogaodišnji jubilarni 10. Münchenski dani uređenja zemljišta i ruralnog razvitka održali su se pod naslovom koji je zacijelo zanimljiv svima onima koji se bave ruralnim prostorom i koji žive u ruralnom prostoru, a to je "Ruralni prostor – pastorče u državi gradskih regija!?" – O ulozi i zadaći njemačkih Uprava za ruralni razvitak. Skup je zainteresirao više od 150 sudionika različitih zanimanja iz mnogih europskih država (Njemačke, Švicarske, Austrije, Češke, Ukrajine, Slovenije i Hrvatske). Na

skupu su sudjelovali političari, znanstvenici, studenti, načelnici općina, predstavnici državne uprave, arhitekti, geodeti, seljaci, novinari itd. Kao i prethodnih godina, glavni organizatori skupa bili su Tehničko sveučilište München (TUM) i Radna zajednica za ruralni razvitak.

Sudionike je u ime ministra Josefa Millera (Bavarskog ministarstva za poljoprivredu i šumarstvo) pozdravio gospodin Maximilian Geierhos, dok je u ime Radne zajednice za ruralni razvitak sudionike pozdravio njezin predsjednik, gospodin Rainer Beckedorf.

Kao i na svim dosadašnjim skupovima, uvodno predavanje održao je prof. dr. Holger Magel. On je napomenuo kako je glavni cilj skupa poticanje kritičke i kreativne rasprave i traženje kreativnoga pristupa u rješavanju problema o budućnosti ruralnoga prostora, odnosno koje će funkcije i uloge ubuduće preuzeti ruralni prostor. Naglasio je kako su, usprkos postojanju brojnih "službenih dokumenata" kao i "službene brige", na djelu zabrinjavajući trendovi koji se odnose na budućnost ruralnoga prostora. Svakako, dužnost je svih sudionika koji se na bilo koji način bave ruralnim prostorom ili žive u njemu da budu upoznati s realnim činjenicama i tendencijama koje će odrediti budućnost ruralnoga prostora. Zbog snažna djelovanja metropolskih, odnosno gradskih, regija opravdana je daljnja briga, a u neku ruku i strah, za budućnost ruralnoga prostora. Metropole i dalje kao čarobnim štapićem zahvaćaju i urbaniziraju ruralni prostor te ga kao lokomotiva vode u globalizirani svijet tržišta, znanja i ljudi. Magel smatra da se globalizacija kao prijetnja nadvila nad ruralnim prostorom i snažno djeluje na njega. Pri sagledavanju cjelokupnoga prostora, metropolske regije doimaju se kao snažne nakupine koje snažno privlače ruralni prostor. Iako statistički pokazatelji pokazuju porast poljoprivredne proizvodnje, ruralni prostor više se ne može promatrati samo kao prostor za poljoprivrednu proizvodnju ili kao prostor za mirno stanovanje. Tendencije koje

se odvijaju u ruralnom prostoru treba sagledavati u globalnim razmjerima sa svim pozitivnim ili negativnim vrijednostima. Ruralni prostor nije više samo zavičaj ili prostor tradicionalne poljoprivrede, već treba postati suvremen, tehnički opremljen prostor koji je kadar zadovoljiti sve potrebe pojedinca i zajednice. Nažalost, tržišna snaga ruralnoga prostora danas se najčešće iskazuje u ekonomskom prikazu iskorištavanja površina ili resursa. Zato se može postaviti pitanje o etičkoj vrijednosti ruralnoga prostora kao resursu, odnosno da li za njega odabrati "proizvodnju" ili "zaštitu".

Osim navedenoga, Magel je želio potaknuti i raspravu o reformi njemačke Uprave za ruralni razvoj, odnosno koje sve uprave i institucije treba osposobiti za što uspješniju budućnost ruralnoga prostora.

Cijeli skup bio je podijeljen na 4 tematska bloka. Prvi tematski blok imao je metaforički naziv "Jačanje jačeg (misli se grada) – buduće funkcije gradskih i ruralnih prostora – napetosti različitih filozofija o budućnosti"; drugi "Konkurencija površina – rezervoar ili tanjur? Nova dinamika korištenja zemljišta u ruralnom prostoru – napetost između produktivnosti, proizvodnje i zaštite"; treći tematski blok zvao se "Jesu li brojni programi za unaprjeđenje ruralnoga prostora regulirani i za općine prihvatljivi? U očekivanju buduće orijentacije gospodarenja zemljištem"; četvrti tematski blok održan je pod nazivom "Jesu li strukture njemačke Uprave za ruralni razvitak dovoljno orijentirane prema budućnosti? Postoji li plan do 2020.?"

U prvom bloku Alain Thierstein izazvao je vrlo dinamičnu raspravu tezom da zbog trenda urbanizacije ruralni prostor po svom značenju nestaje – te da za-

služuje novi naziv "periferni prostor". Njegova teza polazi od činjenice kako je ruralni prostor "subvencijska", a ne "analitička kategorija". Drugi predavač, Wolfgang Reimer (Savezno ministarstvo za prehranu, poljoprivredu i zaštitu potrošača), u svom izlaganju naglasio je kako ruralni prostor ima budućnost i zastupao je tezu kako "bez jakoga ruralnog prostora nema budućnosti za gradove i regije". Ostali predavači u prvom bloku iznosili su podatke o poljoprivredi i šumarstvu, odnosno iskorištavanju zemljišta, te o njihovim odnosima s konkurentnosti na europskom i svjetskom tržištu.

U drugom tematskom bloku Heino von Meyer (OECD, Berlin) prikazao je, na temelju statističkih podataka, svjetske trendove u odnosu na proces urbanizacije (BDP po kontinentima, postotku proizvodnje u industriji i poljoprivredi, koncentracija stanovništva i dr.).

Treći tematski blok bio je posvećen osvrtnu na brojne, ali nekoordinirane, programe koji su u Njemačkoj posvećeni ruralnom razvoju (ELER, EFRE, ESE, GAK i dr.). U tom bloku najjaču riječ imali su načelnici općina. Oni su upozorili kako općine i njihovi službenici imaju probleme prilikom prijave na natječaje za razne programe i projekte, jer se njihova namjena često preklapa.

U zadnjem tematskom bloku najzanimljivije je bilo predavanje Manuele Mayr, urednice dnevnoga lista *Augsburger Allgemeine*. Ona se osvrnula na to kako tisak ne pridaje dovoljno važnosti ruralnom prostoru, ali je istaknula da mediji općenito mogu imati veliku ulogu u razvijanju svijesti o važnosti ruralnoga prostora.

U Hrvatskoj, zadnjih nekoliko godina zbog sve slobodnijega tržišta nekretnina i kretanja kapitala, oči javnosti i struke najčešće su uprte u brzu, a često i nekontroliranu, gradnju na obali. Zakonskom regulativom, ali i raznim akcijama, želi se senzibilizirati javnost o vrijednosti prostora, posebno u krajobraznom, arhitektonskom i ekološkom pogledu, te potaknuti inicijativa o njegovoj zaštiti. S obzirom na

moć kapitala, za nekoliko godina može se očekivati sve nasilnija gradnja i u unutrašnjosti, što će dovesti do sve većeg i snažnijeg pritiska na struku. Iako se ruralni prostor u Hrvatskoj najčešće promatra kao prostor koji je namijenjen poljoprivrednoj proizvodnji (a to je i njegova prvotna namjena) koju treba subvencionirati, premalo se vodi računa o njegovoj cjelovitoj zaštiti i razvitku. Kako se Hrvatska ne može izdvojiti iz svjetskih društvenih i gospodarskih događanja, tako se i kod nas ne može zaustaviti proces urbanizacije i njezinih posljedica. Zato bi i kod nas trebalo potaknuti što više otvorenih, kritičkih i kreativnih rasprava o budućnosti ruralnoga prostora, i to i na Jadranu i u unutrašnjosti.

Jasenska Kranjčević